

ปกิณกะ

ชีวิตแพทย์ใช้ทุน (ภาคสี่...ชีวิตต้องสู้) ตอนที่ ๔ แยกทางกันเดิน

วัลลี ลัตยาศัย

คนบดกันที่ ๒

เมื่อท่านศาสตราจารย์ นายแพทย์อารี วัลยะเสวี ดำรงตำแหน่งครบสองวาระ ก็มีการสรรหาคนบดท่านใหม่ ซึ่งก็ได้ศาสตราจารย์ นายแพทย์สุชาติ อินทรประสิทธิ์ อดีตผู้อำนวยการโรงพยาบาลรามาริบัติ มาดำรงตำแหน่งคนบดในปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๙ และท่านก็ได้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติด้วย ยุคนี้นี้มีรองศาสตราจารย์ นายแพทย์ จิตตินันต์ หะวานนท์ เป็นรองคนบดฝ่ายบริหาร รองศาสตราจารย์ ดร.ไขแสง ไรจน์สถาพร เป็นรองคนบดฝ่ายการนักศึกษา ส่วนเราก็คงยังหา แข่งขันอยู่ต่ออยู่ที่รองคนบดฝ่ายวิชาการและการศึกษาเหมือนเดิม มีรองศาสตราจารย์ ดร.นุชสิริ เลิศวุฒิโสภณ เป็นหัวหน้าสถานวิทยาศาสตร์ปริคลินิก แพทย์หญิงจำนงค์ แก้วทับทิม เป็นหัวหน้าสถานวิทยาศาสตร์คลินิก ยุคนี้นี้เป็นยุคของการพัฒนาโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ (รพธ.) ให้ก้าวมาสู่ความเป็นโรงเรียนแพทย์ที่สมบูรณ์มากขึ้น ER, OPD และ ward ต่างๆ ก็ได้เริ่มย้ายมาอยู่ที่อาคารกิตติวัฒนาและอาคารดุสิตโสภาค รวมทั้งอาจารย์คลินิกก็เริ่มมีที่ทางนั่งทำงานของตัวเองหลังจากต้องไปสุมหัวกันอยู่ที่ชั้น ๗ ของอาคารคุณากรมานาน ส่วนอาจารย์ปริคลินิก เวชศาสตร์ชุมชน และเวชศาสตร์ครอบครัวยังคงอยู่ที่อาคารคุณากรเหมือนเดิม

คนบดท่านนี้เป็นมือบริหารโรงพยาบาล ตัดสินใจรวดเร็ว ว่องไว เข้าถึงบุคลากรทุกระดับ สัมมนาที่ไร ท่านมักเป็นผู้นำที่สนุกสนาน เป็นขวัญใจของบรรดาพยาบาลทั้งหลาย แต่อาจารย์ก็เป็นผู้ที่สนใจเรื่องการศึกษาไม่น้อย ไปเยี่ยมอาจารย์และนักศึกษาแพทย์ที่โรงพยาบาลสระบุรีและโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ที่ไร อาจารย์ก็มักจะไปด้วยทุกที่ เพราะตอนนั้นท่านทองจันทร์ (ศาสตราจารย์ นายแพทย์ทองจันทร์ หงส์ลัดารมภ์) ได้ย้ายไปอยู่ที่มหาวิทยาลัยนเรศวรเพื่อช่วยก่อตั้งคณะแพทยศาสตร์แห่งใหม่แล้ว ต้องบอกว่า ท่านศาสตราจารย์ นายแพทย์

สุชาติ อินทรประสิทธิ์นี้มีส่วนช่วยให้เราเป็นวิทยากรด้านแพทยศาสตรศึกษาที่สามารถพูดภาษาการศึกษาเป็นภาษาของคนธรรมดาได้มากขึ้น เพราะมีวันหนึ่ง อาจารย์ไปนั่งฟังเราบรรยาย แล้วก็บอกหน้าตาเฉยว่า “วัลลีช่วยพูดภาษาให้คนที่ไม่ได้เรียนมาทางนี้ฟังแล้วรู้เรื่องหน่อย ไม่งั้นยู่นะจะรู้เรื่องอยู่คนเดียว”

หอพักแพทย์และพยาบาลหอแรก

ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ หอใหม่ของคณะที่อยู่ตรงข้ามอาคารบริการโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ (รพธ.) สำหรับนักศึกษาแพทย์ แพทย์ และพยาบาลก็พร้อมอยู่ เราเลยย้ายถิ่นฐานมาหอใหม่นี้อย่างเบิกบาน ชอบมากที่สามารถเดินมาทำงานได้ แต่บ้านได้ไม่นานก็หุบ เพราะฝนฟ้ามาที่ไฟก็ดับทุกที แถมช่วงแรกมีปัญหาน้ำไม่ไหลชะหลายวัน ชาวหอต้องพากันกระเจมอก นุ่งผ้าขาวม้า ถูกันและกระเบื้องกระเบื้อง เดินแถวมาอาบน้ำที่อาคารบริการของรพธ. ปัญหาเรื่องน้ำไม่มีใช้ทั้งที่หอและโรงพยาบาล ช่วงแรกหนักหนาสาหัสจนท่านอ.สุชาติ ต้องตัดสินใจให้ขุดบ่อบาดาล (ปัจจุบันปิดไปแล้ว) ส่วนเรื่องไฟฟ้าที่หอ ไฟดับคงอยากให้สุขภาพชาวหอแข็งแรงด้วยการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เลยมักดัดให้ต้องเดินขึ้นลงประจำ แหมอาจารย์น่าจะได้อยู่ชั้น ๑๐ ขณะที่เด็กๆ ได้อยู่ชั้นล่างๆ กว่าเราจะแบกตัวเองกับข้าวของเดินถึงห้องก็ลั่นห้อยกันทีเดียว วันไหนโชคดียกน้อยก็จะเจอนักศึกษาแพทย์น่ารัก เห็นอาจารย์ก็วิ่งมาช่วยหอบข้าวหอบของแล้วเดินมาเป็นเพื่อนให้กำลังใจจนถึงห้อง เรื่องไฟดับนี้ก็แปลก มักชอบดับยาวคืนก่อนวันที่นักศึกษาแพทย์จะสอบ ก็เลยมักจะเห็นนักศึกษาแพทย์ที่ชอบหาค่ากินเข้าออกมานั่งหน้าสลอนตรงบริเวณหน้าห้องเพื่ออาศัยแสงไฟฉุกเฉินอ่านหนังสือเป็นนิจศีลให้อาจารย์ได้หัวร่อ (เยาะ)

เรื่องอยู่หอพักของเรานี้ มารู้ภายหลังว่าช่วยควบคุมความประพฤติของนักศึกษาแพทย์รุ่นเก่าๆ ได้อย่างเยี่ยมยอด

(โดยเฉพาะนักศึกษาแพทย์ รุ่นที่ ๑๐) เพราะเด็กๆ มาเล่าให้ ฟังตอนเรียนจบแล้วว่า วันไหนบังเอิญนอนเพลิน ตื่นไป รวมนัวร์ดสาย ถ้ากดลิฟท์แล้วพบว่าลิฟท์ลงมาจากชั้น ๑๐ ก็จะวิ่งแนบลงบันได หรือไม่ก็วิ่งหลบเข้าห้องเก็บขยะไปก่อน เนื่องจากกลัวลิฟท์เปิดมาแล้วเจอแม่ (เลื่อ) จากนั้นก็จะผ่าน ขึ้นทางเดินเชื่อมชั้น ๒ เพื่อวิ่งไปให้ถึงวอร์ดก่อนโดยไม่ให้ เราเห็น นำส่งสาร สวรรค์ไม่ค่อยจะเข้าข้างเด็กๆ พวกนี้หรือก เพราะหื่นไม่ค่อยจะรอดซะทุกที

ก้าวใหม่ของคลินิก

ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ อาคารกิตติวัฒนาและอาคารดุยโสภาค เริ่มเปิดทำการได้ ห้องเรียนของนักศึกษาแพทย์คลินิก วอร์ดต่างๆ และ ER ได้ที่ทำการใหม่ แต่วอร์ดเด็กยังต้อง ไปแอบแฝงอยู่ตรงวอร์ดสังเกตอาการที่อยู่ด้านหลัง ER ถึง สามสี่ปีเพราะสถานที่ปัจจุบันที่ชั้น ๔ ตอนนั้นยังไม่เรียบร้อย ซึ่งก็น่าดีขึ้นเพราะได้แยกวอร์ดเด็กกับ Med ชะที่ OPD ก็แยกกันแต่ละหน่วยเป็นสัดส่วน หลายอย่างเริ่มเข้าที่เข้าทาง แต่การรวมนัวร์ดส่วนใหญ่ก็จะเป็นอาจารย์คู่กับ extern มั่ง แพทย์ใช้ทุนมั่ง เพราะตอนนั้นแพทย์ใช้ทุนยังมีแค่กะติดเดียว อย่างมากก็มีแค่วอร์ดละคน ส่วนอาจารย์ก็เริ่มมีเพิ่มขึ้นหลาย สาขา ของกุมารก็มีกลับมาจากลาเรียน ลาคลอด แถมได้ มาใหม่อีก ๒ คนคือ รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงพิพวรรณ หรรษคุณาชัย และอ.ธีรยุทธ (ปัจจุบันอยู่เอกชน) คนแรกเสียง ดังฟังชัด สามารถพูด กิน และทำงานได้พร้อมๆ กัน ว่ากันว่าถ้ามีอ.อ้อยอยู่ ไม่ต้องแคะขี้หูเลย ฟังจนขี้หูร่วง ส่วน อ.ธีรยุทธกลับเป็นหนุ่มเรียบร้อยน่ารักซะงั้น เสียชีวิตอยู่ไม่ กี่ปีก็ลาออก ทั้งสองคนนี้เป็นเด็กไฮเปอร์ รวมกับอ.อัจฉรา ก็เลยแบ่งเบางานเราไปได้อักโข ดัชนีความสุขก็เลยพุ่งขึ้นพอ ถัดมาอีกปีก็ได้สาวงามหุ่นดีขึ้นมาอีกคนคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิงศุภระวรรณ อินทราข (แต่หลังจากคลอดลูกคน แรกเธอก็ขึ้นมาสัก ๒๐ โล กลายเป็นธิดาช้าง) อ.หมู่นี้ เรียบร้อยที่สุดและคิดก่อนพูดเสมอ (เลยเอื้อนเอ่ยไม่เคยทัน ใครซักที) มักได้ฉายาจากนักศึกษาว่า นางฟ้า มาคู่กับนาง ยักษ์อย่างเรา เนื่องจากไม่เคยดูหรือว่าใคร มีแต่มาฟ้องให้เรา ไปจัดการ

ลูกรักลูกชัว

แรกๆ ชอบบอกว่าขวัญกันว่า นักศึกษาแพทย์มักจะดีรุ่น เว้นรุ่น แต่พอมาถึงรุ่น ๕ ที่นับว่าต้องเป็นรุ่นดีก็กลับตาลปัตร จนอาจารย์ปริศนิกอกออกมาเด่นกันผางๆ กับรุ่นนี้ว่าเมื่อไร จะขึ้นคลินิกไปชะที่ ต่อมาก็เลยเชื่อกันว่า คึกหนักจะมากทุก

๕ ปี เพราะมาเจอเอารุ่นที่ ๑๐ ที่ปราบเซียนอีก ๑ รุ่น ทำเอา รุ่นที่ ๕ ชิดซ้ายไปเลย แต่อย่างไรก็ตาม นักศึกษาแพทย์ทุก รุ่นก็จะมีคุณสมบัติที่น่ารักเพิ่มขึ้นตามอายุของชั้นปี และ เมื่อเรียนจบ หลายคนก็กลายเป็นหมอบที่ติดใจได้ ปัจจุบัน รุ่นที่ ๑๐ หลายคนก็อยู่เป็นอาจารย์ที่ขยันขันแข็งและรู้ทัน นักศึกษาแพทย์ไปซะทุกเรื่อง (เพราะเคยทำมาก่อน) เช่น อาจารย์ นายแพทย์อมรพล กันเลิศ และอาจารย์ นายแพทย์ พลิษฐ์ ลิ้มปวิทยาพร

อานิสงส์จากความเขินของรุ่นที่ ๕ ก็เลยส่งผลให้ รุ่นที่ ๖ กลายเป็นรุ่นที่น่ารักของบรรดาอาจารย์ แถมรุ่นนี้ยัง สนิทสนมกับเรามากเพราะเป็นรุ่นที่ได้ดูแลกันมาตั้งแต่สอบ เข้าจนเรียนจบ ทำให้รุ่นที่ ๕ ค่อนแคะว่า รุ่นที่ ๖ ลูกรัก รุ่นที่ ๕ ลูกชัง (ความจริงนะรักเท่ากันนะ แต่ดูไม่เท่ากัน ตะหาก) รุ่นที่ ๖ นี่สามัคคีกลมเกลียวกันดีมาก และมีที่ โดดเด่นหลายคน ที่อยู่เป็นอาจารย์ก็มีผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิง นารี วรรณิสสร ที่เป็นไฝรู้้อย่างมากตั้งแต่ ตอนเรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิงจุฑาทิพย์ คินทรักษ์ ก็เคยเรียบร้อยเป็นกุลสตรี รุ่นที่ ๖ นี่เป็นนักศึกษา แพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์รุ่นแรก ที่เริ่มมีสาวงามแถมๆ มาให้เห็นบ้าง เช่น วิไลมา สรินนา หลังจากรุ่นนี้ก็เลยมีสาวงามมาอย่างต่อเนื่องเรื่อยๆ เช่น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิงพรรณพัชร พิริยะนนท์ รุ่นที่ ๗ ทำให้เพื่อนเราที่บังเอิญมาเจอถึงกับถามอย่าง ประหลาดใจว่า เตี่ยวันนี้เขามักศึกษาแพทย์สวยๆ ด้วยหรือ

กระเป๋านัก

ช่วงแรกของยุคคอมพิวเตอร์ที่ ๒ คณะเริ่มยากจนเพราะ ยังมีเงินมาจากงบโครงการผลิตแพทย์เพิ่มไม่มาก แต่ การส่งนักศึกษาแพทย์ไปเรียนที่โรงพยาบาลสระบุรีและ โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ ก็ต้องจ่ายเงินค่าตอบแทนให้ ทั้งสองแห่งไม่น้อย กระเป๋าเลยฉีก กะตั้งหมดเกลี้ยง ท่านอ.สุชาติกับเราก็เลยตระเวนไปทั้งสองศูนย์แพทย์ สารภาพ กันตรงๆ ว่า คณะบ๊ี้แล้วตอนนี้ อาศัยล้มพันบาทที่ติดอกกัน มาตลอด ผู้บริหารและอาจารย์ทั้งสองแห่งก็เลยยอมยก ค่าใช้จ่ายให้หน้าตาเฉย ว่ามีเงินเมื่อไรค่อยจ่ายละกันนี้แหละ น้ำใจพันธมิตรของเรา

โศกนาฏกรรมของชาวคณะแพทยศาสตร์

ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ประวัติศาสตร์ของชาวคณะแพทย์ ธรรมศาสตร์ต้องจารึกกันไว้ไม่ลืม เป็นปลายยุคสมัยของ ท่านอ.สุชาติ และเป็นยุคที่รองศาสตราจารย์ ดร.นริศ ชัยสูตร

ดำรงตำแหน่งอธิการบดี ได้เกิดความขัดแย้งกันทางความคิดระหว่างคณะและมหาวิทยาลัยในเรื่องการแยกรพ.ธรรมศาสตร์ออกจากคณะแพทยศาสตร์ให้ไปขึ้นตรงกับทางมหาวิทยาลัย ได้มีการจ้างแพทย์ภายนอก ๓ ท่านมาทำการวิจัยเรื่องนี้แล้วมานำเสนอ ซึ่งเราและอาจารย์แพทย์หลายท่านได้ร่วมฟังและคัดค้านในผลการวิจัยหลายประเด็น แต่ไม่เป็นผล กระแสการแยกโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ (รพธ.) ออกจากคณะแพทยศาสตร์แรงขึ้นเรื่อยๆ ความรู้สึกตอนนั้นมันเหมือนกับบ้านของเราจะถูกผ่าเป็นสองส่วน เพราะอาจารย์แพทย์ทุกคนจะปฏิบัติงานในฐานะแพทย์รวมทั้งสอนนักศึกษาที่โรงพยาบาล และโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ (รพธ.) ก็อยู่คู่กันมากับคณะนับตั้งแต่คณะจัดตั้ง พวกเราชาวอาจารย์แพทย์ทั้งหลายรวมทั้งอาจารย์พรีคลินิกได้รวมตัวกันลงชื่อในหนังสือทักท้วงถึงกรรมการสภามหาวิทยาลัยเป็นบัญชีทางว่า ตอนนั้นชื่ออ.วัลลภน่าจะโด่งดังมาก (ในแบบลึกลับ) เพราะเป็นชื่อแรกสุดในหนังสือทักท้วง แถมแต่ละวันเย็นค่ำอย่างไร ก็ยังทะเลาะกันกันไปกับรองศาสตราจารย์นายแพทย์จิตตินันต์ ทะวานนท์ ไปขอพบกรรมการสภามหาวิทยาลัยหลายท่านเพื่อขอชี้แจง แต่ภารกิจนี้ไม่ประสบความสำเร็จ สภามหาวิทยาลัยยินยอมตามมติอธิการบดี ท่านอ.สุชาติได้ลาออกจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยก็ได้ส่งรองศาสตราจารย์ประภัสสร ซึ่งเป็นอาจารย์ของคณะพาณิชยศาสตร์ดำรงตำแหน่งแทน และต่อมาอีกไม่นานท่านอ.สุชาติก็ได้ลาออกจากตำแหน่งคณบดีก่อนหมดวาระเนื่องจากเกิดความขัดแย้งกันอย่างรุนแรงในเรื่องของการบริหารจัดการภายในระหว่างโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติและคณะ ช่วงนั้นมหาวิทยาลัยก็เลยแต่งตั้ง

ศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์เฉลิม วราวิทย์ มารักษาการแทนอยู่ประมาณ ๖ เดือนและต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ก็ได้มีพระราชกฤษฎีกาแยกโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติออกจากโครงสร้างคณะแพทยศาสตร์ไปขึ้นตรงกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คงยากที่จะกล่าวถึงความรู้สึกของพวกเราในตอนนั้น เพราะเรารู้สึกเสมอว่ารพธ.คือบ้านของเราเหมือนกับคณะ แต่เมื่อเหตุการณ์ผ่านมาถึงปัจจุบัน อาจารย์แพทย์ทุกคนก็ยังคงปฏิบัติงานให้กับรพธ.โดยถือเสมือนว่ายังเป็นบ้านอีกแห่งหนึ่งของเราไม่เปลี่ยนแปลง และถึงตอนนี้ ก็ต้องยอมรับว่า การแยกทางกันระหว่างคณะและรพธ.นั้นก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียได้แต่เพียงหวังว่า แม้จะแยกการบริหารจัดการกันไปแล้ว คณะแพทยศาสตร์และโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ก็จะไม่แยกทางกันเดิน แต่จะยังคงเดินเคียงบ่าเคียงไหล่กันเช่นพี่น้องตลอดไปไม่ว่าใครจะมาเป็นผู้บริหารก็ตาม

ข้อคิดจากตอนที่ ๔

๑. ไม่มีสิ่งใดที่เป็นของเราได้จริงยั่งยืน อย่ายึดมั่นถือมั่นกับสิ่งใดมากเกินไป
๒. การเปลี่ยนแปลงทุกอย่าง มักก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสีย ถ้าห้ามการเปลี่ยนแปลงนั้นไม่ได้ ก็ต้องยอมรับและพยายามมองหาข้อดี
๓. เกิดเป็นคน ต้องกล้าที่จะยืนหยัดและแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมาแต่ไม่รุกรานใคร
๔. สอนนักศึกษาให้เหมือนปลูกต้นไม้ บางต้นแข็งแรงเติบโตเร็ว บางต้นเล็ก อ่อนแอ แต่ถ้าเรามีความอดทน หมั่นดูแลเอาใจใส่ ทุกต้นก็จะเติบโตได้สวยงามต่อไป

จบภาค ๔ ตอนที่ ๔ ตอนต่อไป.....อาจารย์เต็มขั้น